

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP

Feloldás szerkesztő háborúban léte miatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy hónap 1 " 20

Megsemmisítjük az oroszokat a Kárpátokban. Legujabb győzelmeink Szerbiában. Orosz=Lengyelországban még folyik a nagy csata.

A mai nap ismét a győzelmek napja volt. Hőter jelentése szerint ugyan döntés még nincs az északi terepen, de a jelentések szerint seregeink előnyomulása Krakónál annyira sikeres, hogy az orosz főerőket visszavonulásra kényszerít.

Szerbiában küzdő harcaink nap-nap után győzelmesen nyomulnak előre és elfoglalták a lazarevici hadállásokat és áttörték a szerbek centrumát.

Mai híreink a következők:

HÁBORUNK AZ OROSZOKKAL.

Zemplén északi részében megvertük az orosz csapatokat.

Az oroszok most másodikban is nagyon meg fogják keserülni kárpát betöréseiket. Hadseregünk a szorosokat egymely helyen átengedte az oroszoknak, akik vérszemét kapva, beljebb merészkedtek, de már is visszavonulóban vannak. Először a galíciai Lutkowsból indultak el és a mi csapatainkra Vidrány előtt akadnak. A környékbeli lakosság a hatóság figyelmeztetésére már előzőleg szép rendben az ország belsejébe vonult, a környékbeli lakosság nagy része Nagymihályon gyűlekezik. A lakosság mindig nyugodt maradt, mert tudta, hogy a kellő helyeken megfelelő haderőnk várja az előnyomuló oroszokat.

A veszélyeztetett helyekről érkező utasok a menekülőknél mindenfelől azt a hírt hozták, hogy az oroszok kénytelenek visszavonulni. Állítólag nagyobb számú orosz sereget csapataink teljesen bekerítették és megadásra kényszerítették.

Ungmegyébe csak kisebb csapatok nyomultak. Ezeket hamarosan kizsárolták. Zemplénmegye északi részébe nagyobb orosz erő jött, azonban nagyon gyorsan végeztek velük és megverték, azorították őket vissza a határra. A vonati Homonnán túl Hockócig közeledik.

Legujabb győzelmeink

Budapest, nov. 26.

A Magyar Távirati Irodának jelentik Nyiregyházáról: Az nagyvár főispántól érkezett értesítés szerint csapataink az oroszok szorosba betört ellenségét megverték és kizsárolták az ország területéről. Zemplén főispán ugyancsak győzelemről ad hírt. A Zemplénbe beengedett ellenséget bekerítve megverték. Az oroszok vesztesége e helyen nagy. Az ellenség az ország területéről mindenhol visszavonult.

A déli hadiszíntérről hivatalosan jelentik: Tegnap óta a Kolubara menti harcok lényeges előhaladásáról adhatunk számot. Az ellenséges arcvonal centrumát, a lazarevici erős hadállást a 11., 73. és 102. ezredek, melyek harci lendületükről híresek, rohammal beverték. Ez alkalommal 8 tisztet és 1200 lönyű legénységet fogtak el, 3 agyút, 4 löszerkocsit és 3 géppuskát zsákmányoltak. Ljig helységeitől délre is sikerült a hasonló nevű folyótól keletre fekvő magaslatokat bevenni és ez alkalommal 300 szerbet foglyul ejteni. A Valjevótól dél felé előrenyomult hadoszlopok Kosjeric előtt állanak.

HIREK A NYUGOTI HARCTÉRRŐL.

A flandriai harcok.

Amsterdam, nov. 26.

A Telegraf Stutben időző munkatársa jelent: Szombati este ismét

szokással nyugalom volt Flandriában. Az Ysernél hallgatták az ágyúk és itt a parlon magányos órák cirkálnak magasra fölhajított gallérokkal, mert a hideg igen éles már. Ha a fagy állandóan, különösen a szövetségesek oldalán, a vízből Észak Franciaországban és Venrae környékén a szánokok igen jó szolgálatakat tehetnek majd. Az Ysernél bekövetkezett áradásról az előző héten két hírt hallottam. Az egyik szerint egy polgár régi pörös akták között megtalálta az elárasztás tervét, a másik szerint az áradás a főszállp örökéke kezdeményezésére vezetendő vissza. Ugy látszik, hogy a második hírnék van alapja. A Neuporti szállp órá. aki legbehalottban ismeri a csatorna rendszerét, állott elő azzal a javaslattal, hogy a folyó nyugati vidékét vízzel kell elárasztani. Az ő eszméjét azután modern formában hajtották végre. Ágyúkai, amelyeket Neuport és Dixmuiden között megerősített vasúti töltéseken állítottak föl, valóságos réseket löttek a folyó gáijába és ezeken keresztül történt a víz kiáradása. A szállp őrt a Lipót-renddel tüntették ki.

Róma, nov. 26.

A Giornale d'Italia jelent: A francia kommünikék az új flandriai német offenzíváról nem nyújtanak képet, inkább csak részletekről emlékeztetnek meg. A németek átkelése az Yser-csatornán Dixmuidentől délre igen fontos haditénynek mondható.

A német offenzíva előhaladása.

Genf, nov. 26.

Tegnap mindazokat a kísérleteket, hogy az Yperben a bombázás folyóan támadt tüzeket előltsák, beszüntették. A nagy tempólorony leállása folytán a védősereg Yperben elvesztette legértékesebb megfigyelő helyét. A német gyalogságnak Soissons és Reims ellen irányuló heves támadását a két város bombázása kísérte. Az ellenség tüzéségét több ponton elhallgatták.

Joffre francia generáliszimus jelentése igyekszik kisebbíteni ezeket az eredményeket ép úgy, mint a németek előnyomulását az argonnei erdőben. Ez az előnyomulás a Verdun fenyegető mozdnulat folytán erősen aggasztja a párisi katonai köröket. Teljesen elhallgatja Joffre jelentése az angolok csapatállítási kísérleteit a belga partokon. Magánjelentések szerint ugyanis abban az esetben, ha a német ágyúk kevésbé eredményes szölkak volna bele a harcokba, egy angol tengerészcsatlály készen állott volna arra, hogy a

legúnákon keresztül Ostendéhez közeledjék. Joffre azt hitte, hogy az angolok tervének megbiúsulását elhallgattatja a közönség előtt.

Ypern bombázásánál a németek szándékosan meghimélték a híres posztógyárat, amely azonban a közelében támadt tűz folytán mégis károkat szenvedett.

Zuáv-támadás.

Barlir, nov. 26.

Rotterdamból jelentik: Flandriában kemény hideg uralkodik. A városokban a szegény lakosság táplálékért és itézőanyagért könyörög. A csatornák a hócsapadék miatt csak a lövészárkokban olvadt el, úgy, hogy ezek láthatókká lettek. Az indusok és afrikaiak rejtőniesen szenvednek a borzalmas hidegtől. A zuávoknak Bixhoote mellett megkísérelt egyik támadásáról szól a következő tudósítás:

Mint a szélvész, úgy röpültek be a zuávok egy erdőbe s ott némán husztak előre, míg nem egészen a németek közelébe értek. Akkor egyszerre ismert rikácsoló h diállításukban törték ki. A németek nyugodtan, hidegvérrel várták be őket. Először néhány sortízet rdtak le rájuk, azután ők is előrenyomultak. Kézi fűszelődött ki, a mely oly makkcs és borzasztó volt, hogy az egymással birkozó emberek akárhanszor egészen kimerülve zuhantak a földre. Különösen egy négy német katonából álló kis csoport tüntette ki magát, ezek egész sor zuávot megöltek, mielőtt ők maguk elesettek volna. E négy katona közül hárman testvérek voltak.

SZERB HARCTÉR ESEMÉNYEI.

Pánik Szerbiában.

Szófia, nov. 26.

Bolgár forrásból eredő egyhangzó jelentések szerint Szerbiában válságos fordulat állott be, ezt a jelentést két bolgár kereskedő is megerősítik, akik tegnap Niaból érkeztek Szófiába. A szerbek súlyos veresége és az ország lakosságának Délszerbiába való menekülése egyenesen pánikot idézett elő, smely annál nagyobb, mert rövid idővel ezelőtt mindenütt tökéletes volt a győzelemhez való bizakodás és mindenütt hittek a szerb lapoknak, amelyek a szerb csapatoknak Boszniába és Horvátországba történt győzelmes bevonulásáról regélték és azt állították, hogy közvetlenül közelében áll az előrehaladó szerb erőknél egye-

atlése az orosz csapatokkal Magyarországon. Igen sok tehetséges család, amely Belgrádból Nisbe menekült, továbbmenekült délre. A szerb nemzeti bank pénzkészletét már elvitte Oszkárba. A menekülők legnagyobb része is Oszkár felé siet. Görögországon át szakadatlanul érkeznek francia és orosz küldemények. Az orosz vöröskereszt szállítmánya Hartwigé vezette alatt utban van.

Védelmi állások Kragujevácnál és Nisnél.

Serajevó, nov. 26.

Stadler észak lapja, a „Hrvatski Dnevnik” egy Sabácnál elfogott szerb tiszt elbeszélését közli, aki elmondta, hogy az osztrák-magyar csapatok Valjevó után már csak Nisnél fognak nagyobb ellenállásra találni. Más jól értesült forrás szerint a szerb hadvezetés a legnagyobb sietéssel és szigorú rendeltetést utasítva csapatát, hogy a második és harmadik védelmi vonalán, ahol erős védelmi állásokat készítettek, megfelelő haderő tudjon szembeállítani az osztrák-magyar sereggel.

A municiópótlás Oroszországból és Franciaországból nem érkezik meg a kellő időben és ezért miatti nagy nehézségek támadtak a szerb hadseregben. Két héttel ezelőtt nehéz hajóágyúkat hoztak Franciaországból és ezeket a második és harmadik védelmi vonalon állították fel. Az ágyúkkal együtt francia tüzekek is jöttek. A szerb hadvezetés nagyon erősnek tartja a nisi védelmi állásokat, de attól tart, hogy az osztrák magyar nehéz tüzérek, amelyeknek működését Sabácnál és Valjevónál volt alkalma megfigyelni, ilyen erős védelmi művekkel szemben is hatásos lehetnek.

Az osztrák magyar csapatok előnyomulása a téli időjárás és a havazás okozta nehézségek ellenére is tervezetesen halad. A szerb hadvezetés taktikájában az utóbbi időben némi változás történt, ugyanis a döntő ütközeteket lehetőleg kerüljük és mindent csak kisebb erőket állítanak fel, amelyek részletes harcokat, ember-ember ellenséges küzdelmet akarnak kirozsákolni.

Egy szerb sebesültszállító vonat katasztrófája

Szófia, nov. 26.

Hét óra reggel Belgrádból Nis felé egy sebesültszállító vonat indult, amely zenfolyva volt katonákkal. Utközben a Nisből jövő személyvonat, amely Belgrád felé tartott, összeütközött a sebesültszállító vonattal. A szerencsétlenségnek több mint kétszáz emberélet esett áldozatul.

Békeáramlat Szerbiában.

Bécs, nov. 26.

A „Südslavische Korrespondenz” jelenti Szalonikiból: Tökéletesen megbízható nisi forrásból az a hír jött, hogy az

osztrák-magyar csapatoknak előnyomulása Szerbiában egy a lakosság, mint a szkupatka-képviselők körében igen leverő hatást keltezt. A nép között mind erősebb lesz a béke utáni vágy, sőt az ellenzéki képviselők is amellett vannak, hogy Szerbia fejezze be a háborút és külön békét kössön. A radikális párt tagjai ezt kevesen ellenzik, minthogy Szerbia vállalta a kötelezettséget, hogy Oroszországgal és többi szövetségesével együtt a nagy világháború végéig kitart.

Ebben a szomorú és zavaros helyzetben a szerb tisztikar egy része még mindig javulást remél. Kevésbé bizakodnak a közkatonaik, akik már kifáradtak a hosszú harcban. A tisztiek orosz segítségre számítanak, de a cári birodalomból eddig csak pénzt, hadi anyagot és csekély számú önkéntest kapnak.

A szerbek pusztítása Boszniában.

Bécs, nov. 26.

A „Südslavische Korrespondenz” jelenti Serajevóból: Dr Stadler észak lapja, a „Hrvatski Dnevnik” beszámoló annak a vizálatnak az eredményéről, melyet a szerbek és montenegróiak boszniai betörése alkalmával okozott károk megállapítására indítottak. A szerbek és montenegróiak nagy pusztításokat okoztak a rogalicai és podromanijai kerületekben és különösen a muzulmán lakosság szenvedett sokat. Több mint 120 muzulmán agyonlőttek a szerb, 80 at pedig magukkal vittek. Megállapították, hogy a szerbek betörésük alkalmával az osztrák magyar papírpénzt érvénytelennek nyilvánították és a lakosságtól elszedték.

AZ OROSZ-TÖRÖK HÁBORÚ.

Török sikerek.

Konstantinápoly, nov. 26.

A Tasvir-i Elkar jelenti: Musban a törökök lényeg győzelméről szóló hírek terjedtek el, amelyek szerint Káteknel visszaverték az oroszokat és győzelmesen üldözik az ellenséget. Ujabb győzelmet arattak, amikor az oroszok fel akarták őket tartóztatni. Kurd lovasság kényeztetette a Datakon át Karakilisziától dényugatra a Murad (keleti Eutrá) folyó felől előnyomulni készülő oroszokat és több ágyut és egy gépfegyvert vett el tőlük. Az oroszok veszteségei jelentékenyek.

A Suez-csatorna veszedelme.

Róma, nov. 26.

A Corriere d'Italia tudósítója jelenti Alexandriából: Megdöntenetellen lény, hogy a törökök eljuttatták a Suez-csatornáig és minden helyvernemből összealakított előhadak erőteljes meneteléssel nyomulnak Ismailia felé. Itt a katonák tevéhatón a csatorna partjához közel összekötözték a beduin lovassággal. A döntő pillanatban ott termett a török lovas-

ság és szélingrasztotta az indiai tevécsapatokat. A veszteség mind a két részén nagy volt, de az angolok kereken tagadják vereségüket.

Berlin, nov. 26.

Milánóból táviratozzák: Az itteni lapok jelentése szerint a törökök El Khaznánál, a Bahah-tó torkolatánál mind a két partot elzárták és ezzel lehetetlenné tették, hogy az angolok csapatokat szállítsanak a Suez-csatornához.

Romániában visszatartott török munició.

Sófia, nov. 26.

A román kormány a határon visszatartott mintegy százötven vaggon municiót, melyet Törökország részére szállítottak. A románok azzal indokolják meg eljárásukat, hogy mivel Románia semleges az orosz-török háborúban, nem engedheti meg, hogy feráletlen át az egyik hadviselő félnek hadiszereket szállítsanak. A török kormány az ügyben jogzékelt küzdött a román kormányval, melynek eljárását azért kitégásojta, mert a visszatartott hadiszerek még az orosz-török háború előtt érkeztek Romániába.

Török alattvalókká fogadott orosz zsidók.

Konstantinápoly, nov. 26.

5000 palesztinai zsidó kolonista, kik orosz alattvalók, azt kérik, hogy a törökországi főrabbi (grand rabbi) esküdjön ki, hogy ottomán alattvalók lehessenek. A grand rabbi e kérést a portához továbbította, amely tudatta vele, hogy hajlandó mindazokat az idegen zsidókat alattvalóul fogadni, kik kötelezik magukat, hogy a háború után nem kérik vissza régi állampolgárságukat.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Nov. 27. Péntek. Róm. kath. Szilveszt. ap. Protestáns Szilveszt. ap. Görög orosz november 13. Ar. sz. János. Nap kel 7 óra 19 percor, nyugszik 4 óra 13 percor.

Időjárás. Lényegtelen hőváltozás és elvétel, inkább csak délen megkeleten, oszpadékkal. Sürgönyprognoza: hűvös, délen, keleten elvételű csapadék Déli hőmérséklet: 10 fok.

Breisach Béla — szegedi plébános. Tegnap töltötték be szegeden a római plébániát állást. Megváltásaiták Breisach Béla volt püspökkel plébánost. Breisach Béla nálunk Makón is általános tisztelőnek örvend.

— Kevert liszt forgalomba hozatala. Amiat ismeretes, a magyar kormány nemrégben rendeletet bocsátott ki, amely szerint a lisztkereskedőknek folyó évi november hó 25 ike után nem volna szabad más, mint e rendeletben megállapított módon kevert lisztet forgalomba hozni. Tekintettel arra, hogy a lisztkereskedők raktárában még igen nagymennyiségű régi liszt van felhalmozva, melyet a rendeletben megállapított rövid idő alatt

nem volna képesek kiüríteni, az aradi Kereskedelmi és Iparkamara távirati uton arra kérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy a november 25 iki terminust hosszabbítsa meg. A kérelmet a kereskedelemügyi miniszter teljesítette is. Nevezetesen a Kamarához ma érkezett távirata értelmében legközelebb olyan rendelet fog kibocsáttatni, amely szerint a liszt előállításával nem foglalkozó iparosok és kereskedők a raktárukban levő régi lisztjeiket november 25 ike után is bizonyos újbb átmeneti időig eladhatják. Az iparkamara is megfelelő módon utasítást kapnak, hogy emiatt kihágási eljárást ne indítsanak.

— A legutolsó veszteségi kimutatás. A hadvezetés most adta ki a legutolsó veszteségi kimutatást, melyben a következő csanádmegek fordulnak elő: Bova Antal 2. h. népfőlkéző gy. a. 10. század Dombegyháza 1883. megsebesült. Bugyi József 2. h. népfőlkéző gy. e. 7. század Kamarás 1891. meghalt. Erdei Sándor 2. h. népfőlkéző gy. e. 3. század Nagylak 1885. megsebesült. Glibert József freiter 2. h. népfőlkéző gy. e. 9. század Makó megsebesült. Gyenes Mátys 2. h. népfőlkéző gy. e. 7. század Csanádpalota 1886 megsebesült. Gyubák Mátys freiter 2. h. népfőlkéző gy. e. 8. század Battonya 1891. megsebesült. Hamcsik József 2. h. népfőlkéző gy. e. 5. század Csanádpalota 1892. megsebesült. Imre József önkéntes 2. h. gy. e. 7. század Toronya 1891. megsebesült. Jakab Milvoj freiter 2. h. gy. e. 8. század Torna 1885. megsebesült. Janicsák Ferenc 2. h. gy. e. 8. század Mezőhegyes 1890. megsebesült. Juhász Pál 2. h. gy. e. 6. század Csanádpalota 1882. meghalt. Kádár András korp. 2. h. gy. e. 7. század Nagylak 1891. meghalt.

— Tanyai isteniszteget a reformátusoknál. Szives tudomására hozom a tanyai református híveknek, hogy folyó hó 29 én a szokott időben a komlósi új belső iskolánál tartok isteniszteget, Ari Antal külterületi hitoktató s. lelkész.

— A katonai fogatok. A hadiszállításról szóló törvénynek a katonai fogatokra vonatkozó rendelkezését gazdáink sok tekintetben kifogásolják, különösen azt, hogy a hadsereg részére besorozott fogatokhoz a gazda köteles kocsiat adni. De megtörténik, hogy a kocsiat megtagadja az engedelmességet és meg is tagadja, mert a cselédörvény nem kötelezi hadiszolgáltatásra. De számos esetben megtörtént, hogy katonai szolgáltra hívják be a kocsiat s a tulajdonosnak nincs cseléde, akit a kocsiá ellásson. Ezek az anomáliák valószínűleg megszüntetnek, mert a honvédségi kormány megadta a hatályos rendeletet, amelyben a rendelet sérelmes intézkedéseim. Hír szerint ugy akarnak segíteni, hogy a kocsi tulajdonosa csak a kocsi köteles adni, kocsiát pedig a hadvezetés gondoskodik.

— Amnesztia a raboknak. Az igazságügyminiszter leiratot intézett az ügyészségekhez, amelyben tudomására hozta, hogy mindazon szabadságvesztésre ítélt egyének, akik kisebb természetű bűncselekményekért lettek elítélve, amnesztiát kapnak. Amnesztiában azonban csak azok részesülnek, akik ideiglenesen szabaddáolva lettek a háború idejére és a háborúban hőiesen viselkedtek, ezeknek a

hátralevő büntetésük el lesz engedve.

— A katonák karácsonyi ajándéka. A belvárosi református IV. ik fúvósztályban a katonák karácsonyi ajándékára gyűjtöttek: Nagy Gy. Ferenc 84 f., Horváth Antal 110 K, Mágori Bálint 160 K, Mándó Sándor 266 K, Varga Gyula 206 K, Szabó György 282 K, Dejcák Ferenc 140 K, Sikat József 84 f., Dobai Sándor 170 K, Kaplár János 242 K, Bálint Gyula 144 K, Nagy Gy. István 136 K, Jód Imre 94 f., Varga István 20 f., Német József 64 f., Arany Tóth Péter 96 f., Sarkadi Imre 20 f., Hős Antal 214 K, Vékony János 160 K, Páncsól Antal 1 K, Mágori János 560 K, Molnár János 3 K, Sánta József 114 K, Mészáros Sándor 230 K, Szilágyi István 8 f., Kőrösi Sándor 12 f., Kiss Sándor 118 K, Siben József 120 K, Szabó Mihály 10 f., Molnár Sándor 10 f., Erdei Sándor 10 f., Kádár Mária 10 f., Kados János 10 f. Összesen 434 K.

— Anyakönyvi hírek. Házasságra jelentkeztek: Farkas István Farkas Ágotával. — Elhaltak: Jenci Sámuel 54 éves, Almási János 13 éves korában.

Fontos

törvényjavaslatok.

Hatóság állapítja meg az élelmiszerek árát.

A képviselőház ülésén gróf Tisza István miniszterelnök több fontos törvényjavaslatot nyújtott be. Ezek közül legnagyobb horderejű az a javaslat, amely a háboru eseteire szóló hivatalos törvények kiegészítéséről szól. E törvényjavaslat első szakasza értelmében a minisztérium rendelkezésre a közigazgatási hatóság az élelmiszerárakról és más elsőrendű közszükségleti cikkekről közzétett legmagasabb árakat megállapítani köteles.

Ezeket az árakat a megállapított árnál drágábban árusítani tilos. Vevő a többletet két hónapon belül visszakövetelheti. A minisztérium közérdekből elrendeli, hogy a közszükségleti cikkek bírtokosa cikkeiből a saját szükségleteinek megállapított mértékét meghaladó mennyiséget a hatóságilag megszabott legalkalmasabb áron köteles a közigazgatási hatóságoknak átengedni.

A másik fontos törvényjavaslat a hadiadóról szól. E szerint mindenki megadóztatnak a hadbavonultak családjainak segélyezésére érdekében, akiknek az 1914. évben huszszor koronát meghaladó ösztályvédelme volt. A hadi adó csak a jövő évre szóló és 1915. január 1-én lép hatályba. A koronáé ezen a címen 15 millió korona új jövedelemre számít.

Egy másik törvényjavaslat a hadbavonultak családjainak segélyezését osztályozza. Segélyre tartott igényt annak a családjára is, aki népfőkei, akik katonai kötelezettség alatt nem állottak, de a háboru tartamára a közös hadseregbe, vagy a honvédségbe önként beléptek. Segélyre bír igénynyel a bevonnitnak házasságon kívül született, valamint mostoha gyermeke, mostoha apja és mostoha anyja. Az igény jogosult családok részére járó segélynek ösz-

szegét az illetékes pénzügyigazgatóság állapítja meg.

Teleszky János pénzügyminiszter a hadikölcsönpénztár felállításáról nyújtott be törvényjavaslatot. A javaslat szerint jóváhagyatik a hadi kölcsönpénztár létesítése, még pedig az Osztrák-Magyar Bank közreműködése mellett.

Ugyancsak Teleszky János pénzügyminiszter nyújtott be törvényjavaslatot az 1911. évi és a múlt évi közös kiadások póthiteléről. E szerint Magyarországnak póthitelképpen 3,716,549 korona 20 fillért, illetőleg 11,161,452 korona 54 fillért kell fizetnie. Ezenkívül két kisebb törvényjavaslatot terjesztett Tisza István a Ház elé. A képviselőház a javaslatokat az illetékes bizottságokhoz utasította.

Tudnivalók a népfőkelésről.

Kik a népfőkelők?

Most, hogy országos népfőkelő sorozás van: sokan ebben a nemzeti ünnepmegjelenési jogának a szerelmét látják s éppen ezért szükségesnek tartják a népfőkelés közjogi és technikai tanácsai röviden ismertetni.

Kik a népfőkelők? Magyarországon és Ausztriában minden 19-42 éves ember népfőkelő, aki hadiszolgálatra alkalmas és nem tartozik sem a közös hadsereg, sem a két honvédség kötelékébe. A népfőkelés a nemzetközi jog védelme alatt áll, ami annyit tesz, hogy a rendszeres hadsereg kiegészítő részét alkotja s hadi fogságba jutás esetén a népfőkelőkre is a hadifoglyokra vonatkozó katonai jog alkalmazandó. Tehát nem akasztások fel, mint a komitácik.

A népfőkelés csak háboru esete és csak királyi parancsra bízható be. Eppen ezért a népfőkelési állományba való besorozáshoz, mint ünnepmegjelenés, nem is kell törvényhozási engedély. Azért nem kell, mert minden nemzetközön 19-42 éves ember már a törvény-nél fogva népfőkelő. Ebből aztán közjogilag az is megállapítható, hogy a háboru idején a nemzet ünnepmegjelenési joga alszik. Ha a háboru tíz esztendőig tart, az ünnepmegjelenési jog is tíz esztendőig alszik. Vagyis a nemzet ünnepmegjelenési joga csak békeben van meg, ellenben a háboru idején a nemzetnek nincs ünnepmegjelenési joga. A nemzet jogot ekkor a királyi jog helyettesíti, ezt a rendkívül nagy katonai felségjogot 1886-ban adta a királynak, amely törvényünk mélyrehatóan változtatott az 1791. évi XIX. törvény-cikkben, amelynek értelmében a nemzet ünnepmegjelenési joga háboru-ban is megvolt.

Kikből állanak a népfőkelők? Állanak először is azokból, akik a közös hadsereget, vagy a honvédséget kiszolgálták, másodszor azokból, akik katonai szolgálatot még egyáltalán nem teljesítettek, vagy azért, mert még csak 19-20 évesek, vagy azért, mert — bár a sorozásokon keresztülmentek — katonának valamilyen okból be nem maradtak. Azok a nem teljes leges állományú közös hadseregből és honvéd tisztek, akik még hatvan évesek el nem múltak: szemlén a népfőkeléshez tartoznak.

Hányfélék a népfőkelők? A népfőkelők első és másodosztá-

lyanak. Az első osztályú népfőkelők közé tartoznak a 19-37 évesek, a másod osztályúak közé pedig a 38-42 éves emberek. Az első osztályú népfőkelők szolgálati viszonyai nehezebbek, mert ezek a közös hadsereg és a honvédség kiegészítésére igénybevehetőek, vagyis ugy a közös hadsereg, valamint a honvédség mindegyike csapattevébe és tábori alakulataiba beosztathatók — míg a másodosztályú népfőkelők harcoló csapattevébe be nem oszthatók, illetve harcolásra igénybe nem vehetőek. Azok a népfőkelők, akik katonai szolgálataikat tisztán csak a honvédségnél teljesítették, csak a honvédség csapatába oszthatók be.

Szolgálati és vezénylői nyelvé. A magyar népfőkelés szolgálati és vezénylői nyelve olyan mint a magyar honvédségé. Érdekes, hogy a magyar népfőkelés költsége a közös hadügyminiszter un. tárcájára megy.

Népfőkelő ezredék. Háboru idején minden honvédségszereget kiegészítő székelyen egy népfőkelő ezred alakult. A népfőkelő ezrednek három zászlóaljából és pótzászlóaljából állanak. A magyar népfőkelés legmagasabb hadműveleti egysége a népfőkelő dandár. Népfőkelő hadosztály (divízió) már nincs. A magyar népfőkelésnek sincs se tüzérsége, se műszaki csapata, tüzérségét a közös hadseregtől kapja. A magyar népfőkelésnek van még tíz népfőkelő huszárezrede is.

Hőseink nagy albuma.

Felhívás a harctéren levő hőseink hozzátartozóihoz.

Lapunk szerkesztősége és kiadó-hivatala, mely a rémes háboru tartama alatt a nagy közönségnek nem csak lapunk útján szolgált a legjobb újságírókkal és jó tanácsokkal, de bárkinak is minden időben minden tekintetben rendelkezésre állott, hazafias és szent kötelességétől vezéreltetve, etnatarozta, hogy egy nagy és fényes albumban (képcarnok) megörökítse mindazoknak arcképét,

akik a harctéren megsebesültek és vérük ömlésével p. csatáltak meg szent küzdelemüket,

megörökítse mindazoknak arcképét, kik hősi halálukkal szentelték meg honfium esküjüknök hűséges fogadalmát és ma már idegen földben nyugozanak a legmagasabb és legszentebb csókok hevélete által áthatott lelkeiktől megált porhüvelyek,

de megörökítse mindazoknak a hősöknek arcképét is, kik a hadba vonulva, itt hagyták minden támasz nélkül a szerető szülői, gyöngéd hivesi, síró gyermeket és zokogó testvért.

Nagyvállalkozásunkban a sebesültek, elhaltak és a küzdő hősök makói és csanádmegyei itthon maradoitaihoz fordulunk, hogy bennünket ép oly hazafias, mint nekéz vállalkozásunkban támogatni sziveskedjenek.

Nem nyereszkedésre van vállalkozásunk alapítva, mert kiadásaink fedezéséhez mindenkiöl, kinek apja a harctéren elesett, vagy megsebesült, vagy jelenleg harcol,

akinek férje a harctéren elesett, vagy megsebesült, vagy jelenleg harcol,

akinek fia a harctéren elesett, vagy megsebesült, vagy jelenleg harcol,

akinek testvére a harctéren elesett, vagy megsebesült, vagy jelenleg harcol, hogy ezeknek arcképeit az adatok pontos megjelölésével (név, rang, ezredszám, polgári foglalkozás, mikor és hol sebesült, vagy esett el) 1 korona díjjal együtt, mely költségeink részbeni fedezésére szolgál, beküldeni sziveskedjenek.

A makói, illetve csanádmegyei hősök nagy arcképcarnokából nem szabad hiányozni egyetlen hősfüggelék sem. Kérjük tehát Makó és Csanádmegye közönségét, hogy szerkesztőségünket és kiadó-hivatalunkat támogatni sziveskedjenek az által, hogy hozzájuk tartozó hőseiknek arcképét a fenti adatokkal mielőbb küldjék be, hogy ez által részeseivé váljanak a mi nagy és hazafias célunk megvalósításának. Minden arcképet értetlenül vissza küldünk, illetve vissza adunk és a megmaradó hiánya jövedelmét a legemesebb célra, a vörös kereszt támogatására fordítjuk.

Tisztelettel: A „Makói Független Újság” szerkesztősége és kiadó-hivatala.

REGÉNY

Egy világváros rejtelméi.

(659)

88. fejezet.

Az agg vőlegény.

De majd kinyitik a szeme később.

Hej, ha egyszer igazán lángra gyulad benne a szerelem...

Nos, akkor én boldog leszek, legyzé meg az öreg.

— Igen boldog lehetnél, ha szerelmének tárgya jennél.

Csakhogy nem te leszel.

Gondolj vissza Adamán gróf esetére.

Az is hetvenkét éves ember létére veti el egy igen szép, de igen szegény varróleányt, ki szintén csak tizenhat éves volt.

Azt hitte volna az ember, hogy a varróleány csupa halálból is meg fogja szerelni és becsújni a gróft.

Becúlte is egy évig.

De aztán meglátott egy fiatal gavallért, beléje szeretett és megszeretőt vele.

Ezzel a boitránnyal pár év előtt tele volt a város s te is emlékezhetsz rá.

És ha rá emlékezel, csodálkozom, hogy nem ottul sz rajta.

— Ne beszélj nekem, topogott bőszerűen az öreg.

Mártát egy varróleánnyal nem lehet összehasonlítani.

Egy varróleány rendszerint a legszegényebb néposztályból való, ott nincs igazi nevelés, ezeknek jellemről és nemes gondolkodás módáról még halvány fogalmak is alig vannak.

Az ilyeneken megyesik az, amit te beszélés.

De Márta előkelő magyar család ivadéka.

Feltehető, sőt fel is teszem, hogy jó nevelésben részesült...

— Ezt tagadom, vágott szavába Roberto.

(Folyt. köv.)

Táncitanítási felhívás.

Alulírott van szerencsém igen tisztelt szülők és gyámok b. tudomására hozni, hogy f. évi december hó 1-én

a téli időnyre a táncitanítást

megkezdem. Tanítani fogom úgy a régi, mint a legújabb táncokat. S hogy tanítványaim ezeket teljesen elsajátíthassák, a tanítást határidőhöz nem kötöm. Addig járhatnak hozzám tanítványaim, míg minden táncot a legkíméletesebben el nem sajátítottak. Miután pedig én e városban már évtizedek óta működöm, a n. é. közönség legnagyobb megelégedése és legteljesebb elismerése mellett, ez elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy táncintézetemben az illem és a rend legpontosabb betartása mellett folyik a tanítás s így minden szülő bátran reám bízhatja gyermekét. — Tanítom táncokon kívül az illemet, a társaságban való viselkedést és a csinos testtartást. Felkérem tehát az igen tisztelt szülőket és gyámokat, hogy gyermekeiket minél előbb beiratni sziveskedjenek.

Iratkozni mindenkor lehet lakáson, Gróf Vay-utca 250. sz. a., hol most is eszénként állandóan folyik a tanítás.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradok

tisztelettel
Schwarz Miksa
okl. táncitanító.

POÓR ENDRE

gyógyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer, szeplő, májfolt, ar- és kézvörösség és mindentféle bőrtisztításihiányosság ellen

Vilma hajpor, Vilma szappan és hajfijítő szer.

Ára: Vilma krém 1 korona. Vilma hajpor 1 korona, Vilma szappan 70 fill. Hajfijítő 1 korona. Ezen piporszerek több kiállításán ér-mekkel lettek kiállítva.

BÖRCSÖK LAJOSNÉ

női varrónő

és fodrásznő

akár a varrást, akár a fodrászatot háznál is elvállalja.

Lakás: Acsev. állomás épület.

Elismert legjobb motorok!

Világhírű eredeti „Körting” Diesel motorok

Szivó-gáz

:: és benzinmotorok. ::

Csepplógarnitúrák benzin- és nyersolajlokomobillal. Benzines magánjárok.

Meglepető újdonság!

Nyersolajmotorok keresztfejvezetékekkel.

Belléért Ignác és Társa mérnökiroda

Budapest, V. Koháry-utca 4. szám. Saját érdekében kérjen! Ittalanul! Áránálmat! Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltételek!

Egy szobás

garzon lakás

előszobával, vilanyvilágítással, kis verandával KIADÓ.

Cím a kiadóhivatalban.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen

A „MAKÓIFÜGGETLEN UJSÁG”-ba.

A HÁBORU

fejleményeire ngyszólván minden ember kíváncsi és megkeltőzötetett szorgalommal olvassa azoknak a napilapoknak híradásait, amelyről meg van győződve, hogy legjobb értesülései vannak. — Ma már — kevés kivétellel — minden

MAKÓI

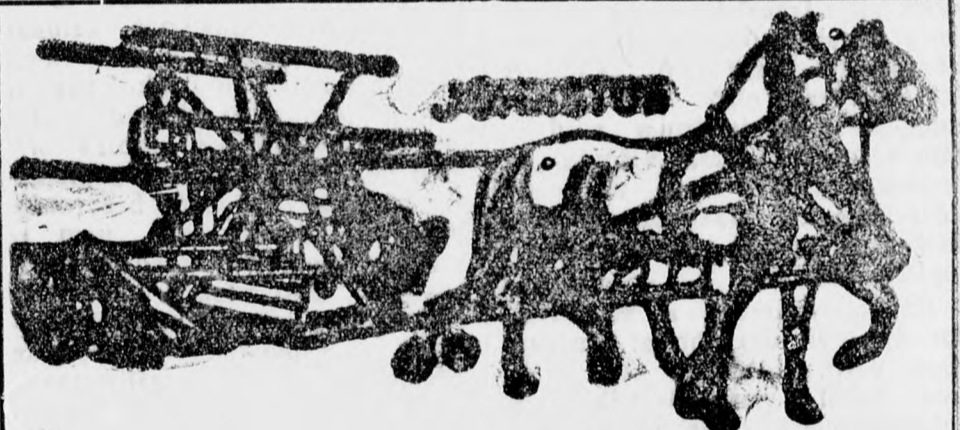
ember csakis olyan ujságot olvas, amelyből világosan látja, hogy az a lap az ő szószólója is és az ő érzelmeivel egybe-vág. Így nemhogy Makón, de vidéken sem nagyon sok

FÜGGETLEN

ézelmi ember van, akinek már kora reggel az asztalán ne volna a „Makói Független Ujság” az napi száma újabbnál-ujabb hírekkel telve. — Ha pedig valakinek valami eladni, venni vagy haszonbérbe adni valója van, ezen közkedvelt

UJSÁG

meghooza a kívánt eredményt, mert olcsóságánál és megbizhatóságánál fogva Csanádvármegye legelterjedtebb napilapjai között foglal helyet. — Egyszeri hirdetés mindenkit meggyőz az elmaradhatatlan biztos siker felől. 0 0 Szerkesztőség és kiadóhivatal Széchenyi-tér 2 sz.

Értesítés! Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házamban

gazdasági gépraktáramban a legújabb modellű JOHNSTON

— eredeti — kéveköltős aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

Johnston-féle aratógépek Makón és környékén több mint 300-gazdánál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami fényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, agyszintén már megérkeztek a legújabb négyzetes kukorica ültetők is. — Ugy az aratógépek, mint a kukorica ültető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Fontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. — Raktáron tartok kitűnő Sisal-féle kéveköltős zsineget, elsőrendű gépolajat, Bacher-féle ekéket amerikai tüköracél kormánynyal, Imperátor mátrágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utánzatu vas-pálcás boronákat, répa és szecsakavágókat. — Együttal bátorok-dom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjavitó műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legszakszzerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő gépemmel a legkomplicáltabb munkákat végzem. — Vizvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. — Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

LIPTÁK BÉLA mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám. Saját készítésű szabadalmazott hagymakapak állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

LEGJOBB LIKÖRÖK ÉS RUM

készíthetők házilag a CSILLAG-ESSENCIAKKAL a hozzájuk mellékelt készítési utasítás szerint. Egy üveg kivonat ára 50 fill. Kapható egyedül

POPPER GYULA

drogériájában, Makó, (Főtér.)

Kapható következő fajokban:

Absinth	Kávé
Allasch kőmény	Maraschline
Angol keserű	Meggy
Anisette	Monta
Ananász	Narancs
Cacao barna	Őszi barack
Chartreuse	Rosztoposin
Csészárkörte zöld	Rózsa
Curaso	Vanilla
Kajszin	